

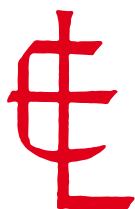
**Escoles
Laietània**

(1953-1995)

Pares i mares a l'escola

Josep Pereña

(Publicat a la revista "*Perspectiva escolar*" febrer 1979)

Escoles
Laietània

(1953-1995)

Experiències escolars 19

PARES I MARES A L'ESCOLA

L'escola, en tant que institució destinada a l'aprenentatge i a l'educació d'infants i d'adolescents, està resultant molt discutible i molt discutida. Des dels atacs frontals d'Ivan Illich fins a la confusió actual pel que fa a les seves finalitats, ens ofereix un ventall de defectes i mancances tan important que comença a ser esborronador, si es contempla de prop i des de dintre. La crisi universal d'autoritat, que repercuteix vivament en el seu àmbit, tendeix encara a complicar més les coses. Els coneixements a transmetre, la quantitat i qualitat dels quals augmenta continuament, excedeixen molt les possibilitats reals de transmissió que tenen els mestres i les possibilitats de recepció dels deixebles. I, tanmateix, l'escola serva gairebé intactes moltes estructures relacionals establertes de fa segles (o potser mil·lenis), i encara que som uns quants els que creiem que ja no serveixen, ningú no encerta a proposar noves estructures que per la seva eficiència indiscutible siguin vàlides per a tothom.

Segons la nostra manera de veure, un dels defectes cabdals, detectat recentment per psicòlegs i mestres, és que l'escola és una mena de *gheto* o *apartheid* o illa misteriosa on unes persones que han d'ensenyar i unes altres que han d'aprendre conviuen estretament durant la major i millor part del seu temps útil, en unes circumstàncies i condicions que ni per casualitat no s'assemblen

de res a les de la realitat quotidiana. Si hi hagués més connexions entre la vida intra-escolar i l'extra-escolar, es podria dir que l'escola ensenya a viure, o que serveix per aprendre a viure. I aquesta potser hauria de ser una de les seves funcions més dignes. Però, de fet, l'escola només ensenya a viure a l'escola i per a l'escola. I això és tan cert que el mestre no pot fer cap pronòstic segur de com serà un deixeble temps a venir. Altrament, tots els que ja fa anys que ensenyem, sabem quant sovint els qui triomfen a l'escola fracassen a la vida i viceversa.

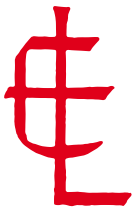
Les sortides amb els deixebles, excursions i visites, per tal de posar-los en contacte amb la natura i amb la societat, són ajuts veritablement preciosos en aquest sentit i s'haurien de multiplicar fins al límit possible, però no semblen encara suficients.

Davant aquests plantejaments, un altre element que ajudés a donar vida a l'escola fou aquesta experiència que ara us expliquem. Vam pensar en la conveniència de portar pares i mares a l'escola nostra, ficar-los a les classes (1a. etapa) i deixar-los entre els nens i nenes, a fi que una forta correntia vital penetrés a les aules. No els demanàvem que fessin de mestres, ans els ho prohibíem. Sol·licitàvem d'ells un contacte humà, càlid, i que mostressin a la sorpresa quitxalla que tenien davant allò que els interessava més de les seves afeccions, de la seva professió o de la seva experiència. No preteníem que competissin amb els especialistes de l'ensenyament, ben al contrari, els incitàvem a aportar vivències úniques i irrepetibles, que els mestres, pobres, subjectes sempre al maleït programa, no podien ni haurien gosat aportar.

Ara que ja fa quatre anys que això es va fent, no dubtem a afirmar que aquesta aportació ha estat molt positiva a tots nivells: a nivell dels deixebles, a nivell de la relació progenitors-deixebles, a nivell dels mestres, a nivell de la relació progenitors-mestres, i fins i tot a nivell dels mateixos protagonistes.

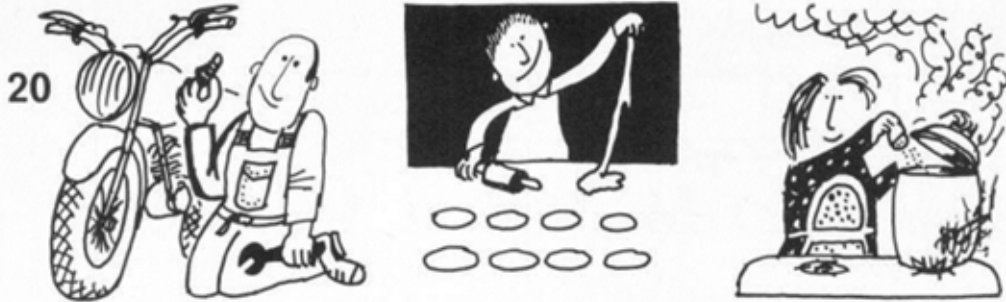
El primer curs va ser difícil per a tothom; excepte per als deixebles, que ja van comen-

Escoles
Laietània

(1953-1995)

çar de seguida a trobar-se molt bé amb aquells adults amics, i els esperaven amb joia. La tarda setmanal que es posaven en contacte era una tarda de festa per als petits. Pel que fa als pares i mares que van iniciar l'experiència, s'ha de dir que van patir molt i que també van gaudir força, tot a la vegada. Es produïen triomfs esclatants i fracassos terribles. Hi havia dies que els deixebles seguien com hipnotitzats les propostes dels pares, ara amics adults, i altres dies en què trencaven els límits i es desbordaven en un desordre sorollós i total. I entre aquests dos extrems, predominaven totes les situacions intermèdies que us pogueu imaginar. Però sempre s'establien unes relacions visiblement afectuoses entre petits i grans, que sovint perduraven fins i tot fora de l'escola.

Cada curs, al començ de les activitats escolars, es convoca tots els pares i mares de l'escola a una reunió, en la qual les psicòlogues, els metges i la direcció parlen de les línies generals de la nova pedagogia que estan intentant d'implantar, fonamentada en la psicologia de Piaget i els seus seguidors, el sentit de la qual es pot endevinar a través de la coneguda frase del famós psicòleg suís: «Quan expliqueu una cosa a un infant, li impediéu que la descobreixi». Seguidament exposen la necessitat de la col·laboració viva i directa dels pares i mares. Després, alguns d'ells que ja han col·laborat en cursos anteriors, assenyalen els problemes que se solen presentar i la manera d'enfrontar-los.

Quan, fa quatre anys, va tenir lloc la primera d'aquestes reunions, un bon nombre dels convocats, noranta i escaig, es van inscriure per donar suport al projecte. Els més entusiastes d'entre ells van constituir una Comissió organitzadora, comissió que ha dut a terme la tasca impropia de citar, atendre i orientar degudament tots els inscrits, cadascun en el moment que cal. Normalment, pares i mares es fiquen a les classes per parelles; només alguns agosarats s'atreveixen a fer-ho en solitari; i acuden a l'escola una o dues vegades durant el curs; això no obsta per a que alguns ho facin cinc o sis vegades, i

d'altres, ni tan solament una, malgrat d'haver donat el nom i haver-se compromès. Actuen dintre una total autonomia respecte als mestres i a la direcció, però, això sí, ben connectats amb l'esmentada Comissió, la qual ha donat sempre proves d'una excepcional capacitat de treball d'un esforç i d'una intel·ligència que han fet possible l'èxit de l'experiència.

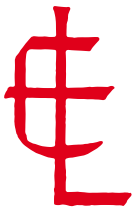
Havent acabat la tasca, cada col·laborador omple una tarja o fitxa, on a més del grau de la classe i nom de la mestra o mestre, hi ha una breu però detallada explicació d'allò que s'ha fet, material emprat, circumstàncies propícies i adverses, reeiximent o no, etc. Seguidament, tots els que han actuat en la mateixa tarda, es reuneixen amb una psicòloga o un mestre, i el director, per tal de comentar les incidències de la jornada, cosa que se sol fer animadament i amb bon humor, ja que ningú no gosa presumir de res.

També hi ha un mestre, especialitzat, per atendre aquests pares i mares, i per facilitar-los el material que necessiten està sempre a la seva disposició per a tot el que calgui.

Però, insisteixo, el que em sembla més important és que gràcies a aquesta col·laboració es produeixen dintre les aules situacions que difícilment cap mestre podria aconseguir ni nosaltres hauríem pogut imaginar mai, situacions altrament positives per a tot-hom i des de tots els punts de vista.

¿Us imagineu, per exemple, el que pot succeir quan un pare introdueix en una classe una moto, n'explica *in situ* el funcionament i s'emporta tota la menudalla al pati d'esbar-

Escoles
Laietània

(1953-1995)

jo i allí, un per un, els fa pujar al vehicle per donar-hi una volta? ¿O quan un pastisser, amb aigua, farina i sucre, ensenya tota una classe a pastar, a fenyir i a ensucrar, i després, al forn de la cuina de l'Escola, s'elaboren unes pastes seques que es poden menjar i fins i tot emportar-se'n alguna a casa? ¿O quan un traumatòleg explica en quina cosa consisteix la fixació d'una articulació o bé d'un os fracturat, i seguidament, amb tots els estris i material de debò, enguixa el canell a cadascú? (Aquell dia van sortir de l'escola tots els nois i noies d'una classe amb el canell enguixat!) ¿O bé quan dues mares, dintre sengles maletes enormes, portaven tot allò que es necessita per a parlar una taula, ben parada, de dotze coberts, amb plats, copes, culleres, forquilles i ganivets de totes menes i mesures, i van disposar-ho tot com cal, davant l'estorament i l'entusiasme dels petits? ¿O quan dues mares, diria que gairebé heroïques, planten una cuina de gas i una bombona de butà en un recò de l'aula de dansa, i ensenyen a cadascun dels deixebles d'una classe a fer-se un dinar, senzill però saborós, després d'haver-los fet portar taules, cadires i tots els estris necessaris?

La llista resultaria inacabable, però no per això menys pintoresca; ¿com podran oblidar, la quitxalla que ho ha vist, aquell professor d'universitat que, inesperadament, va deixar sobre cada taula un pollet de gallina, groc i vivent? ¿O aquella mare que explicava viatges fastuosos mostrant targes postals i itineraris, i els en feia reviuire totes les incidències? ¿O aquella parella de farmacèutics que ensenyaven quina cosa veritablement és i com se fa una pastilla, una càpsula, una pomada o un injectable? ¿O aquell advocat que els assabentava de què és un testament i perquè serveix? ¿O aquell electricista que tot ho electrificava? ¿O aquella artista sensible que els feia tenyir i ornamentar samarretes de punt? I aquí un etcètera molt llarg, que encara dura...

Hem intentat avaluar acuradament els resultats del primer curs d'aquesta experiència. L'avaluació ha estat publicada en un petit

Experiències escolars

21

volum on s'apleguen les obres premiades en el certamen «Primer Premi Ramon Llull, d'experiències en el camp educatiu», ICE de la Universitat Autònoma de Barcelona, 1977, en les pàgines corresponents al tercer accésit. Resumint aquest treball, podem destacar que, pel que fa als deixebles, s'ha apreciat una millora notable en la consideració que els mereixen llurs pares i mares, com si haguessin guanyat categoria, a ulls dels fills, pel fet d'haver-se manifestat capaços d'enfrontar-se amb una classe. Pel que fa als pares i mares, hem vist com els ha estat beneficiós de conèixer, per contacte directe, quina estranya mena d'entitat és un grup de trenta nois i noies i els diversos tipus de conflictes que poden presentar. En conseqüència ha millorat la seva relació amb els mestres, als quals, han pogut mirar una mica com a companys de fatigues. Per a tothom, també per a les psicòlogues, i per a nosaltres els mestres, ha resultat enriquidora l'experiència: tots ens hem fet més amics, ens hem sentit més realitzats.

A més d'aquesta avaluació que podríem dir científica (si em deixeu passar la paraula!), perquè ha estat feta a base d'observacions, enquestes, percentatges i raonaments, podríem fer una avaluació sentimental, potser no tan precisa, però també susceptible de mostrar veritats autèntiques. Per exemple, ens sembla positiu que molta gent hagi pogut assabentar-se de fins a quin punt és difícil, de vegades, estimar una canalla amb la qual no hi ha cap relació de parentiu ni d'amistat, i fins a quin punt això mateix pot arribar a ser una font de satisfaccions de la millor qualitat. Així també el fet que alguns pares empleats en algun taller, fàbrica o empresa, hagin obtingut permís de la gerència per faltar tota una tarda de la seva feina, després d'explicar allò que l'Escola els proposava. I, sobretot, ens sembla importantíssim poder constatar una vegada més que, en aquest món de canvis ràpids i dificultats socials creixents, la bona fe encara no s'acaba, i que és fàcil, entre gent oberta i generosa, enllaçar amistats profundes quan es troben engatjats en una mateixa aventura. Tot això és d'un gran confort espiritual, i, qui sap fins on, exemplar. I és ben cert que ha portat molta vida a l'Escola.

Josep Pereña